

# terra lliure



Non destina  
à la vente

Butlletí Interior dels Catalans Llibertaris  
(Segona època)

Número 7  
París, Agost 1965



## LA CONFEDERACIO DELS MANOBRES

Així ho deien, i així encara ho creuen els feixucs de comprensió. «A la Confederació Nacional del Treball només hi ha ignorants i manobres.»

El càustic Samblancat hagué de dir-li-ho a Rovira i Virgili, antic cronista social-reformista de «La Campana de Gràcia», que capficat amb la prehistòria ignorava el que el mateix dia ocorria. Un blasme semblant podria aplicar-se a la gent que ens té al davant i no ens arriba a veure.

El moviment confederal es llibertari ensems que econòmic, moral per idees, al mateix temps que reivindicatiu d'una classe. Fadrins d'ofici, tècnics positius eixits de l'escola de la vida, artífex man-yosos i autodidactes eixerits, van de costat amb no importa quina condició de proletaris, d'irredents, de treballadors en baralla continua amb la societat que els ajou a misèria eterna. Mai del món la nostra C.N.T. no ha separat intel·ligents i analfabets, benestants i miseriosos. Ben al contrari, l'esforç dels ben situats ha decantat, amb sacrifici personal, a l'afavoriment dels companys de treball desconsiderats, o poc considerats, per la burgesia. A la C.N.T., l'esforç de guany ha estat comú, i la pèrdua també col·lectiva. A casa nostra mai no han existit preferències ni jerarquies. Cadascú de nosaltres ha posat tot el saber, tota l'energia al combat per a la justa causa.

Passa, però, que la nostra sindical ha romàs estrictament obrera. Ningú amb

crédit universitari a la butxaca no se'ns ha apropiat. Podríem aduir alguna excepció, sens dubte. Però en general, la intel·ligència oficial, o oficiosa, ens ha deixat de banda.

Per què ?

Perquè la nostra lluita és descarada, perillosa, i sense finalitat particularment profitosa. Es va al comunisme llibertari, que és, o seria, societat de tots i privativa de ningú. Es va a l'anul·lació de classes socials, el que vol dir que al nostre món igualitari no existirien preferències oneroses, mortificadores de la dignitat aliena. El savi, com el limitat, per productors fruirien dels mateixos avantatges socials, cobririen idèntiques necessitats. Això es veu que no estimula els qui, per una sort d'estudis que no tothom té en societat burgesa, voldrien que llurs aptituds d'acadèmia els permetessin, posem per gràfic, esmorçar, dinar i sopar tres vegades al dia.

Demés, fins ara la gent intel·lectual no ha vingut a la C.N.T. perquè aquesta no ha lluitat de per riure, perquè ho ha fet amb tot el cor i amb un braó que porta, generalment, a males conseqüències, que són la fam, la presó, la calúnia, la condemna, la mort a vegades. A canvi de què? De l'acompliment del deure que l'idealista llibertari s'imposa.

I encara hem tingut un altre «defecte»: la nostra sindical no és política, no admet l'Estat, ni intervé en organismes subsidiaris de l'Estat. Llavors, ¿qué hi vindrien a fer a ca la «Ceneté» els advocats, els metges, els enginyers, els catedràtics, els homes de lleis, ambiciosos de pujar amunt, amunt, sobre els lloms de la massa «pobra», o de la pobra massa que aplaudeix, vota, admira, creu, i s'equivoca una, deu, cent i mil vegades?

Cert, els lletrats, els suficients amb propòsits de vida daurada no entren a la C.N.T. perquè no poden. Els esquifits tampoc, perquè C.N.T. els espanta. Solament vénen a nosaltres els menyspreadors d'anomenades i riqueses, com els enginyers Tarrida del Marmol, Ricard Mella, i, abans que ells l'inventor Narcís Monturiol; només se'ns apropen metges com Pere Vallina, Josep Pujol (ambdós escampant la boira per l'exili), Isaac Puente i els germans Alcrudo, assassinats per la sublevació franquista; professors com Ramon Acín, Puig Elies, Josep Alberola, el primer víctima de mala mort a Osca l'agost del 1936, i els altres arrossegant l'ala de la malaltia o de la vellesa per llunyanies america-

nes... I darrerament, a l'hora de la veritat —que és la nostra de sempre— hem tingut al costat l'historiador Gonçal de Reparaz, l'astrònom Comas Solá, el geòleg Albert Carsi, el filòsof (no importa si fou estafalari) Didac Ruiz, el cervantista Josep M. Puyol i de sempre, amb el relleu i l'estima que mereix, el nostre gran Felip d'Albalat, o Felip Alaiz, ploma de primera força, el crític de l'Estat més formidable, l'estilista més acurat de l'exili, el company que només venent la seva intel·ligència s'hauria pogut banyar en aigua de roses.

No estem sols els «manobres», car estem amb nosaltres mateixos.

JOAN DEL PI

ELEFANTIASI.—Vilanova del Camí, poble enganxat quasi a Igualada, sofreix idèntic defecte d'elefantiasi que Antony, Massy, Créteil, Sarcelles, Savigny, i altres municipis de la contrada parisenc. De 550 habitants en 1936, Vilanova ha passat a 5.500, o sigui que s'ha doblat deu vegades. L'escola, el telèfon, el servei d'aigües, el de cloaques, de sol ferm, d'higiene pública, de relació transportista amb la ciutat veïna, etc., tot resta insuficient, endarrerit, abandonat... Els metges i els productes farmacèutics s'han d'anar a cercar a Igualada, com els bombers, els serveis de socors en cas de necessitat. L'immens veïnat de Castella, a Vilanova resulta, malauradament, endarrerit en instrucció i costums; la població autòctona, principalment la pagesa, es queixa que es impossible de recollir fruits dels arbres, i quasi dels ceps dels horts, per espigolaments de tot l'any de la canalla que, com eixams de pardals o d'estornells, planen sobre els conreus per manca d'escola on aprendre els drets de la vida.

No es recriminable que la gent cerqui el pa on pot trobar-lo. Tots són germans. Però d'una germanor ben entesa.

Una tasca d'apropament humà que és difícil d'escometre sota la presidència obligada de Franco...—L. I.



4. P. 10112



# CRONIQUES DE BARCELONA

## Ranxo intel·lectual

Per a un observador constant de tot quant el volta en la vida dita «política» (no n'existeix en el sentit que nosaltres donàvem al mot), cultural, econòmica i social de la regió en general, i en particular de la ciutat de Barcelona, troben, fulls de paper dins d'un pla de comparacions entre el que la vida fou un temps a casa nostra i el que és actualment. No anem a creure que tot té valor comparatiu, car la vida i les activitats dels ciutadans han sofert tant profundes transformacions, que representaria un esforç publicitari que no permet el petit espai de què disposem per fer-ne un reflex el més ajustat possible al que és en realitat.

Avui, però, ens dedicarem a fer l'anàlisi de certes parts del, diguem-ne cos social de la Catalunya d'avui, en allò que fa referència al sector dels dit «intel·lectuals», o que cultiven les coses dites «de l'esperit»... Per endavant direm que com a publicació periòdica (diària, ni parlar-ne!), escrita en català, no n'existeix cap, és a dir, publicació periòdica al marge de certs privilegis molt especials, com són el Concordat que existeix entre el Vaticà i el govern franquista. Fem referència a la revista «Serra d'Or». A part aquesta publicació dels frares de Montserrat, res no existeix, repetim. Aquesta revista, no malament del tot, guardant proporcions, distància i inspiració, deu la seva existència al fet que existeixen clàusules molt especials en el dit Concordat que fa que hagi pogut subsistir després de les patacades rebudes suara farà un any, quan les declaracions a «Le Monde», del cap del dit cenobi, l'abat Escarré, i que tant de sorolls armaren, i motiu de l'atapeït «slogan» dels pestífers del Ministeri d'Informació del «sistema»: «25 años de paz»...

El fet, però, de no existir res més en lletres de motllo i en català, no vol pas dir que «els intel·lectuals» de la vella escola no existeixin i no escriguin. Són munió que ho fan, ja en la premsa diària (*La Vanguardia*, *El Correo Catalán*, *El Diario de Barcelona*, *El Ciero Universal* i *Tele-Expres*, *Solidaridad Nacional* —la ex *Solidaridad Obrera*— pel matí i *La Prensa*, a la nit, no els mencionen com a òrgans representatius de la vella premsa d'abans guerra, car són fulls òrgans de Falange, que just és reconèixer, pocs dels vells hi col·laboren, i també en revistes, no moltes, i potser aniria millor de dir que en una sola revista, la que porta per nom «Destino», escrita en castellà. En Josep Pla qui, acabada la guerra civil, va publicar una «Historia de la II República Española», que és una escopinada grollera als homes d'aquell règim polític, i una passada de bistec («vengua») per l'esquena, i altres parts del

cos, als nous mestres, amos i senyors que en 1939 pujaren a l'esquena del poble català i de la resta dels pobles d'Espanya, n'és el gran visir. Guillem Díaz Plaia, Maria Luz Morales, Carles Soldevila, Sebastià Gasch, i altres espècimens en formen part amb llurs treballs: són principal llevat de les seves atapeïdes planes. Dirigeix Nestor Lujan, El propietari, un tal Vergés, tots ells de procedència d'«El Mati», «La Veu de Catalunya» i «La Publicitat», i, de tant en tant, alguna que altra coexistència de «La Humanitat» i «La Nau», de color esquerrista aquells temps... També hi trobem un tal Santiago Nadal, que ens fa el comentari dels tripijocs internacionals a la secció corresponent de *La Vanguardia*, comentaris que són tota una autèntica antologia de l'«es diu», «m'han dit», «possiblement serà això», etc. Però res que no sigui passar la maroma, amb una manca completa d'originalitat i decència la més elemental... També hi trobem una altra vella coneixença, Sebastià Juan Arbó, de per allà les terres baixes de l'Ebre...

«Destino» és una mena d'amanida d'enciam i escarola, que va bé per a tots els paladars, una mena de revista gràfica «La mejor que se publica hoy en España», amb una forta olor de fum de sagristia, però sense la valentia de certs nois d'aqueixes sagristies i també sense la claredat ni la valentia de certs col·laboradors de «Serra d'Or»... «Destino» és un negoci mixte d'auto-publicitat i venda de llibres; no s'hi venen medalles però possiblement amb el temps i la «Fundació March» (en Plaia en tingué una) i les peles ajudant també, se n'hi vendran... És una mena de tapagoteres de certs «catalanistes» estil Josep M. de Segarra, també condecorat abans de morir-se, pel servei de les «medalles» del «sistema», amb un peu ficat dins dels «cuentos» del règim franquista i un altre peu de cara el futur. És a dir, una mena de gent que no perd mai, que sempre sura com els taps; que vingui qui vingui, sempre salven l'expedient amb allò que «nosaltres també hi estàvem a l'oposició, resistència», etc. Patrocina el molt anomenat «Premio Nadal», establert en memòria d'un dels primers caps de la revista, després de la seva aparició, un tal Eugeni Nadal. Premi que consisteix a organitzar un suculent sopar al «Ritz» cada començament d'any, sopar on s'aplega allò més bo i ranci de la «Intelectualidad» de les «jerarquias» del «sistema» i de la gent dels negocis més o menys bruts o més o menys nets. Després de lluir-hi tota aquesta patuleia de desocupats, les seves

«gràcies» i «desgràcies», un jurat, que sempre és el mateix, concedeix el premi a la millor producció literària presentada a concurs. Hem llegit un «premi Nadal», un tal Gironella, i amb les planes escrites per dit «escriptor» en tinguérem prou per fer-no una idea i establir un judici de «qui» és i «què» són els homes de la dita revista; qui són els del jurat, què representa aquesta cleda com a valor autèntic dels molts que van sorgir del substratum de la nova generació intel·lectual de la Catalunya que serà demà, quan la Llibertat sigui recobrada. Caldrà tenir molt en compte aqueixos «situacionistes» perquè no embrutin l'ambient i finalment ho converteixin tot, Llibertat compresa, en una casa de prostitució de preu dels barris de «postin» de la part occidental del «cap i casal de Catalunya»...

Quan un de la dita cleda comença a parlar de la Llibertat, per exemple el tortosí Sebastià Juan Arbó, com ho feu en un exemplar de «La Vanguardia» del dia 28 de novembre de l'any passat, l'estómac se us remou de tal manera que el vòmit el sentim imminent, perquè tota aquesta patuleia sempre parla de llibertat des del punt de vista de la Història, emprant el concepte del seu coterrani Bau, el cacic de l'oli i de Tortosa, un dels calvo-sotelistes que més treballaren per l'ensorrament de Catalunya en el doble aspect polític i social. Pel demés, avui tothom parla de llibertat i qui més en parla són els qui tenen por que s'acabi la miserable traïdoria que cometeren en contribuir al seu assassinat, perquè «llur» llibertat és una llibertat de muts, cecs i sords, on sols poden escriure «ells», i encara més, donar-nos «consells» històrics, com si no en tinguéssim prou de la nostra història escrita amb els punys tallats i amb la sang de milers i milers d'afusellats i caiguts en la lluita per no voler ésser uns esclaus...

No creiem que aquestes ratlles arribin als nassos d'aqueixos «suraires», però és bo que els qui correu pel món sapiguen que considerem aquí dins que el femer sols serveix per abonar la terra; si un dia aconseguim que la nostra terra sigui lliure, però lliure per als qui tresquem diàriament hores i més hores, aquesta «intel·lectualitat» serà garvellada degudament...

¿Quand, «intel·lectuals» de Catalunya, deixareu la maroma per passar a ésser cervell i empenta per a la conquesta de la Llibertat? Encara hi sous a temps. Més endavant serà tard. Hi ha molts comptes a repassar. Es millor formar part de la Comissió esbrinadora que no fer antelala esperant ésser «examinat». El consell l'hem donat. Que no es digui que ho ignoraven. En el cas que comen tem ningú pot allegar ignorància...

CORRESPONSAL



# Croniques de Catalunya

## A manera de diàleg entre el passat i el present a casa nostra...

Avui tocarem un tema, que potser per més d'un company dels de fora, i també dels de dins, li semblarà que toquem a morts. Va dit tema per aclarir conceptes d'un problema que molts bons amics, a l'exili, i vegetant dins la selva de can Franco el tenen resolt dins la més o menys fantasiosa imaginació de cada ú dels interessats. Però malgrat els esforços imaginatius, cal reconèixer que els problemes existeixen, i no és pas amb teories i amb fantasies d'avui, les seves conclusions, que hom podrà resoldre els actuals i els que es crearan com a conseqüència dels nous corrents d'agitació que certs «interessos» provocaran a casa nostra, que ja no és tan «nostra», en el bon sentit de la paraula, i si de les innumbrables vingudes de pobres camperols i llurs famílies a la recerca de mitjans de vida que a llurs províncies hom els ha negat sempre.

Catalunya l'hem coneguda de certa manera; la recordança de tan vella coexistència bressa l'ànim nostre i ens fa creure que «encara» la retrobarem com el dia que la vam deixar. Que el patrimoni creat per sofriments i esforços innumbrables el trobarem intacte, que com en un retorn de somni, en treurem la preada casaca amb incrustacions lluminoses i ens la tornarem a posar a l'esquena, i serem, cadascú segons l'escala del seu valor, el nou símbol-refet d'unes circumstàncies que determinaran i faran sentir llur influència en els nous medis on serem immersos.

Per la nostra part, ens limitem a dir que això que tenim els qui ens trobem a dins, enganxat als nassos, ho influenciarà en la mesura que en coneixerem les parts flaques i les característiques dels problemes socials «d'ara», i dels que vindran després; més els que vindran «després» empesos pels que «ara» ens fan ganyotes, perquè els «d'ara» no els podem tocar, com el pobre Sanxo Panxa quan les sucjents viandes que no pogué menjar a causa de l'intrús Dr. Recio, en el seu intent de Governador de la famosa insula. Però als que vindran «després», a aqueixos sí que els haurem que donar una «solució», i una solució no basada en fantasies de santó ni il·lusions de «jo hi tinc més dret que els altres», sinó segons la mentalitat suara impregnada d'unes característiques totalment desconegudes per molta gent nostra.

L'home, que el gregarisme anglès ha portat al capdamunt de la glòria i els honors (ell abans els havia portat per centenars cap a la mort), i que han enterrat fa poc, era un bon inventor de mots, que ja existien però que ningú no pensava a arrodonar-los, com allò de l'ou de Colom. El «vent de la Història», que digué Churchill, dins de tota l'escala de les inquietuds humanes, no és

res més, al nostra modest judici, que un pas de reflexió que homes i col·lectivitats es fan quan creuen que bé cal mirar vers enrera per apreciar si allò passat era més bonic que el que en el present estem fent.

La revolució i transformació d'un poble, que aportin noves fórmules de convivència orientades vers una millor justícia i equitat social, serà possible tenint en compte, no el que el vent de la història es va emportar, sinó tenint ben a mà tot el bagatge ideològic i pràctic de les nostres concepcions socials i llur riquesa humanística, però abans caldrà ésser bon coneixedor de la terra on haurem d'operar, la mena de plantes que s'hi crien i la mentalitat creada durant el curs dels escolats darrers 25 anys...

Volem dir tot això que l'estudi dels fenòmens actuals —paradoxes, millor dit— il·lustra en els costums i en el tarannà de la nostra gent, així com la mentalitat de les masses treballadores vingudes de llocs orfes de tota formació solidària, han de possibilitar i dominar millor el futur, car entenem que és pel futur que cal treballar i pel futur ho fem els qui encara no hem renunciat a res, malgrat totes les tristes aparences actuals i la poca espectacularitat d'aquesta feina...

El treballador industrial 1965 a Catalunya i a Espanya té en el paper, i disfrutant en ben minvada mesura, una colla de serveis de tipus preventiu i assegurador que representa una quantitat d'interessos formant part del seu càlcul del viure diari, i pel demà del treball. A més, molts trencacolls de tipus salarial, que si mou com peix a la peixera, encara que l'aigua sigui bruta pels restes del gran banquet dels «tips» de la burgesia i del «jerarquisme» del podrimener polític que ens desgoverna. El poble treballador català i l'espanyol no estima el feixisme, però es veu obligat a viure les seves «solucions» socials, i una immensa majoria ni en tenen la més lleu idea del brevatge que dia darrera dia van empassant-se coll avall. No estan contents perquè entreveuen una mentida però no tenen els mitjans per saber on és la veritat per a llur alliberament i això fa que se'n desinterressin i optin per una vida de vinclament de l'esquena davant dels bons oficis de qualsevol element amb influència dins de la situació. Demà, aquesta mentalitat de mà estesa, serà fonamentalment negativa si abans no hi entrem amb la nostra pedagogia social i humana, però amb el cistell curull de «coses» que li millorin el que ja té. ¿Com podem entrar dins d'aquesta mentalitat pidolàire si abans no en coneixem les dades i els desigs? Teories, sí, però no solucions per l'immediat, que fa viure cada dia, també. ¿I com podem millorar els desigs d'avui, convertits en problemes de «demà», si no sabem com està muntada aquesta mà-

quina dels «desigs»? Per la nostra part sols ens resta a dir que en la mesura que comprendrem «què són avui i què volen avui» els treballadors, això ens permetrà de realitzar la segona part del «demà» que un bon dia serà «avui»...

J. M. C.

Barcelona, 1965.

## RETALLS

### Un altre de Palafrugell

Cal Pallot, molt abans la vinguda del feixisme, tenia una clientela molt nombrosa. A cal Pallot, tothom recordarà que la gatzara de la casa no han tingut parió en tot en període transcurregut entre aquells temps i el moment actual.

S'hi trobaven, costat per costat, el funcionari i el gitano, el bosquerol i el tenedor de llibres, l'intel·lectual i l'analfabet, el galant jove i el barba, el bohemí i l'esperit especulatiu, l'escaquista i el futbolista, el catalanista i l'anarquista, el ponderat i el barret de rialles. Tota aquella fauna, des del taper noctàmbul que hi anava a menjar un bistec amb patates, amanida, pa, vi i postres per sis ralets, fins al naveguer que pujava de la platja per jugar-se el producte de la fosca, cridava, avalotava i tanmateix convivia.

L'amo del Cafè es deia Jaumet, xicot d'una tal bonhomia que tothom que el conegué en guarda el millor record. Féu marxar la seva clientela pel camí de la tabola de bon to i la marcà amb l'empremta de la pròpia personalitat desbordant arrauxada i en continua vibració.

Antitesi d'en Jaumet, l'altre mosso de l'establiment, en Salgas, sigui dit de passada estava afiliat a la C.N.T., personificava la calma i l'aplom. Sortit de l'estament agrari tenia aquell posat taujà que a vegades encobreix els esperits més fins de la nostra pagesia. Havia viscut prou per saber afectar amb naturalitat absoluta un aire condescendent envers les arrogàncies dels joves i es movia enmig del garbuix, amb discreció gairabe immaterial.

Però una nit a la taula dels intel·lectuals, un parroquià que tenia fama d'ésser una de les persones més instruïdes de la vila, es posà a bescantar les figures de la República del 1873. Ho féu formulant les més categòriques afirmacions amb el verb mordaç i viperi que li era característic, i en el calor de la peroració fou desmesuradament sarcàstic quan encetà una sèrie de blasmes dirigits a Pi i Margall.

Llavors Salgas, per primera vegada en la seva vida, considerà arribat el moment d'haver de sortir del silenci i fer irrupció a la tertúlia dels clients. S'acostà a la taula, alçà una mà fulminadora i amb un lleuger tremolor en les

(Gireu full s.u.p.)



gues del bigoti, llança amb tota la potència de la seva bella veu de baix:

—¿Què en teniu a dir xitxarel·los, d'en Pi i Margall? Abans de garlar sense to ni so, llegiu la història, mocosos, llegiu la història!

Seguí un moment de silenci emocionant. El senyor Emili Pellicer i Mestres, es llevà la gorra. Un altre vell tertulià cregué veure un segon, talment com un aiguafort d'allucinació, les ombres de personalitats d'altres temps entorn la calba del mosso de cafè. Li semblà que formaven l'aureola l'Ametller de Banyoles, en Roger de Massanet, l'avi Maranges de l'Escala i en Caymó de Sant Fel·liu.

*He copiat aquest retall d'un article publicat a la «Revista de Palafrugell», revista que es publica actualment al poble. Jo hi he afegit que en Salgas era de la C.N.T. En aquell temps tots els obrers d'aquella comarca hi estaven afiliats.*

*L'articulista sent l'enyorança d'aquella època. Llavors totes les idees, totes les opinions es podien expressar; avui és tot el contrari. No hi ha el dret d'ésser regionalista, ni federal, ni anarquista, ni de la C.N.T. En un mot, cap partit ni organització no té el dret d'organitzar-se.*

*Solament existeix un partit, el «fata», nomenat «El Movimiento»; un sol sindicat, el «Vertical». Tant l'un com l'altre és una barreja d'amargant i agre que dona mal d'estómac.*

*¿No creieu, amics de Palafrugell, com tots els de Catalunya i Espanya, que ha arribat el moment de fer un bloc i enfonçar aquest podrit règim que pateix el nostre País?*

*No pensem en pegats, el banc està podrit. El que cal és un banc nou de trinca.*

PANXO

## ELLS I NOSALTRES

Fa uns tres de mesos que va morir d'accident a Bordeus l'estimat amic i company de sempre, Salvador Montfort conegut pels íntims per Baró. Com que Baró era molt treballador i reservat, els companys de Bordeus i altres d'Iguaiada escampats per aquesta França, vam determinar d'avisar la família perquè pogués fer-se càrrec de la petita herència que Baró hagués pogut deixar, car nosaltres necessitàvem l'amic en vida i mai els seus ben guanyats diners.

Feta la gestió, pagat l'enterrament del plorat amic, la cosa restà en silenci i l'habitació del malaurat tancada i segellada per la policia. Doncs fa dues setmanes (quan escrivim aquestes ratlles), el cònsol franquista i el capellà espanyol pescador d'ànimes a Bordeus, possessionats de la clau i amb dret cedit per una germana i una neboda de Montfort, entraren irrespectuosament a l'habitació del difunt com si assaltessin una posició enemiga. Ni la família no havia respost a la nostra noble advertència, ni el diplomàtic ni el fraràs de Franco no es van dignar a convocar-nos perquè pren-

# La nostra Catalunya

Sense desconèixer ni negar els valors que Catalunya reunia des de punts de vista polítics, intel·lectuals, socials i culturals, cree que és possible d'afirmar que la Catalunya obrera, la que donava al país el caràcter progressiu que li coneixiem, era una Catalunya nostra, confederal i llibertària, sempre disposada a combatre per la justícia social i les llibertats que constantment ens eren discutides. Catalunya fou el bressol de les nostres aspiracions i, en terres catalanes, la lluita prengué proporcions que obriren al conjunt de les terres hispàniques magnífiques perspectives.

Del que avui es tracta, és de conquerir-la de nou. Es de parlar a les noves generacions del que Catalunya i les nostres idees representen. Es de fer comprendre que cal esforçar-se per obrir camí a les aspiracions per les quals lluitàvem antany, ja que l'esdevenidor de tot el que és nostre —la llengua que parlem, els costums, el folklore, la cultura vernach, els sentiments de progrés econòmic i social— és sotmés als resultats d'una empresa que cal portar a terme i que hauria d'acabar amb el règim que trepitja els drets i les llibertats del nostre poble.

La C.N.T. ha de ser demà per Catalunya el que ja fou en altres èpoques. I per ésser-ho, ha d'apropar-se del poble, parlar-li la seva llengua, comprendre els

seus problemes. Ha de viure la lluita dels joves estudiants, fer entrar les seves idees dins els mitjans universitaris i situar la seva acció i les seves aspiracions immediates en el context del que avui són realitats que no podem ni desconèixer ni descurar. Ha d'ésser, valgui la paraula, a l'altura de les circumstàncies.

Perquè Catalunya sigui nostra, cal que treballem amb el màxim d'energies i ben disposats a fer-ho tot per tal d'ajudar els companys que lluiten sobre el terreny. Cal acceptar que el per futur està forjant-se més enllà dels Pirineus i que, nosaltres, allunyats de terres catalanes i espanyoles, hem d'imposar-nos el deure de facilitar la lluita dels qui, precisament, estan esforçant-se a obrir camí a la C.N.T., apropant-se del poble, dels estudiants, de tots els demòcrates i fent tot el que està a llur abast per tal de combatre un règim que nega drets, llibertats i justícia.

Nosaltres, catalans i llibertaris de l'exili, tenim una missió important a accomplir: fer els possibles perquè els companys de l'interior puguin continuar llur acció en plena compenetració, ajudar-los sense cap interès i allunyats de pretensions impositives, confiar en lluita d'ells com si es tractés de la nostra i no caure en l'error de pensar que les idees justes, els conceptes exactes, són els que nosaltres podem avançar.

Els companys de l'interior, amb nosaltres o sense nosaltres, continuaran la lluita. Ajudem-los a portar-la a bon terme i si la nostra acció és intel·ligent i adequada, haurem contribuir a fer de Catalunya el baluard de les nostres aspiracions i la fortalesa de les altres lluites que demà ens caldrà emprendre per assegurar el triomf de les nostres finalitats emancipadores.

A. TARRAGO

Paris, 1965.

Fét a IMP. DES GONDOLES

Seu d'aquest Butlletí :

Redacció: 24, rue Ste-Marthe,  
Paris (X), França

guessim nota del que el difunt tenia a la cambra. Tot ho van remenar, menysprear, o emportar. Els papers llibertaris que Baró curosament guardava, hauran estat cremats o estripats. La memòria del company Salvador Montfort, els seus familiars i els franquistes delegats l'han ultratjada.

Germà, Salvador ho era de nosaltres, els sis o set que restem de les seves amistats de l'any 1910, i encara de jocs del carrer del Carme. Germans seus ho érem els companys que amb ell hem passat una seixantena d'anys maldant per les nostres conviccions llibertàries i amb ell hem compartit el pa i la sal de les penes i les alegries.

Aquesta germana fraresa a Salvador poc l'estimava, i aquesta neboda, en visitar Bordeus una vegada, ni tan sols és digna d'anar-lo a veure al 20 del carrer Renière, el mateix lloc que un cònsol rancunós i un misser ferotge han netjat, en enemics, per recomanació gregària d'ambdues dones.

Que els diners del vostre maltractat parent se us tornin escarbats, senyores lletges. Cordialment us ho desitja,

RAMON CARRER DEL CLOS

## LA PROTESTA UNIVERSITARIA

Ens referim a la dels estudiants de la Península ibèrica. Les gestes antidictatorials dels estudiants de Madrid, Barcelona, València, Sevilla, Pamplona, Bilbao, Salamanca, Oviedo, Saragossa, Valladolid, Lisboa, Oporto i Coimbra, han estat recollides i glossades pel món intel·lectual i artístic de Paris, Tolosa, Marsella, Caen, Lió, Amsterdam, Brúsel·les, Lovaina, Oslo, Londres, Roma, Milà, Estocolm, etc. Nombrosos mitings contra la intromissió clerical i franquista a les universitats espanyoles i portugueses han tingut lloc arreu d'Europa, i no diguem del ressò assolit per la protesta anti S.E.U. de diversos llocs de les Amèriques llatina i saxona.

A l'estranger es comprèn malament que la Universitat ibèrica perdi drets davant de l'absorció clerical i de l'animalisme falangista.